

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXVII.

Březen 2018

číslo 3

Štěstí

Byly moderní bílé šaty,
byl oddávající úředník,
byla fontána závoje a varhany
v kostele.

Byla bohatá svatba,
šuměla vodka.

Byla bolest
svatební noci.

Byl hezký, mladý muž.
Ale nebylo
jediné něžné slovo.

Anna Swirszczynska

Úvodem

Pamatujete zchátralou Prahu za komunistů? Všude padaly omítky. Po převratu se nejen Praha zaskvěla v nové kráse. Ale to, co otcové opravili, časem počmáraly naše děti. Politici a správa měst mlčí. Teď máme počmáranou politiku. Prezident a premiér v demisi si dělají co chtějí. Útočí na televizi, rozhlas, novináře, soudy a očerňují státní instituce. Tak to začínalo za Hitlera, za komunistů, tak Trump a Putin spílají svým protivníkům. Nepoučíme-li se z února 1948, budeme naříkat ...

Zastávat se napadených je ctností. Stateční novináři jsou neohroženějšími civilisty. Očekával jsem spojení demokratických stran k záchraně demokracie. Ale jejich vůdcové připomínají gamblery - věří si, že příště už určitě vyhrají.

Většina velkých biblických postav jsou provinilci (Jákoab, David ...). Apoštolové k Ježíšově vraždě mlčeli, až na Jana se schovali, Petr zapřel a Jidáš zradil. Bůh k vedení Izraele vybíral ty, kteří své viny přiznali a prosili Boha o pomoc k nápravě. Jen ti mohou - nás selhávající - dovést k lepšímu. I Velikonoce o tom svědčí. /v

UŽ JE TO TADY!

Před časem řekl šéf německých katolíků Thomas Sternberg, že kdyby měl dnes nějaký biskup odvahu vysvětit na kněze pár ženatých mužů, nepřišel by z Říma žádný protest. Dnes Sternberg již jen čeká. Papež totiž pověřil kardinála Benjamina Stelli, prefekta Kongregace pro klérus, aby k tomu biskupy povzbudil (probudil?). Konečně se vracíme po 17 stolecích k Bibli: Pavel k 1Timoteovi (3, 1-2), k Titovi (1, 7-9): biskup musí být bezúhonný, mít jednu ženu, být dobrý hospodář, mít poslušné děti. Vracíme se ke Kristu, jehož apoštolové byli ženatí.

Celých 50 let se modlíme za kněžský dorost, ale nic neděláme. Teď každý biskup může začít hned. Že máme kněží dost? Asi ano, ale apoštolů málo. Teď přijdou, nebude třeba starat se o byt nebo plat. Budou pracovití, nebudou ambiciózní.

Jan Rybář

SVĚCENÍ ŽENATÝCH BY PROŠLO

Předseda Centrálního výboru německých katolíků (ZdK) Thomas Sternberg má za to, že papež dal impuls k debatě o svěcení ženatých mužů. „Kdyby dnes měl nějaký německý biskup odvahu vysvětit na kněze pár ženatých mužů, snad jáhnů, nepřišel by z Říma žádný protest“, řekl Sternberg novinářům v Norimberku. U těchto takzvaných „osvědčených mužů“ (viri probati) však podle něho není třeba debatovat o celibátu, ale spíš o tom, jak věřícím umožnit slavení eucharistie. Je podle něj chybou snažit se postavit církve bez kněží. Laiky v církvi Sternberg vyzval, aby odvážně přebírali odpovědnost. „Potřebujeme lidi, kteří se sami rozhodnou, a ne se pořád ptají“, řekl. V obci je podle něj potřeba mít také partnery k duchovním rozhovorům, což mohou být muži i ženy, placení zaměstnanci i dobrovolníci, pokud mají potřebné nadání „nezávisle na tom, nač mají papíry“. Proto to nemusejí být ani kněží. Důležité je, aby církve ve stále méně křesťanské společnosti zůstávala schopná dialogu. *Bonn (KAP/KNA)*

Píše se nyní mnoho o smyslu našich dějin. Kdybych měl se o to pokusit, abych také sám přispěl nějakým agitačně výchovným výkladem našich dějin k polepšení Čechů přítomnosti, řekl bych asi: „Smysl“ českých dějin je, že Čechové, kdykoli se dopracovali vysoké úrovně svobody a samostatnosti, podvrátili sami obojí vzápětí nedostatkem rozumné umírněnosti - a to jak v oboru života politického, tak duchovního. *Josef Pekař, v r. 1925*

Odmala jsme se učili setkávat se a rozmlouvat s druhými. Maminka nám byla prvním učitelem. I Bůh nás učí správnému setkávání.

Svou starost o živobytí, zdraví, společenské postavení, o své děti ... přirozeně vkládáme do svých modliteb. Ale Bůh nás vede výš, jeho přemlouvání nemusíme.

Od židů - svých starších bratrů - jsme do prvních slov ranní modlitby převzali prosbu: „Otče náš, milosrdný Králi, smiluj se nad námi a vlož do našich srdcí porozumění a umění naslouchat, učit se a vyučovat, střežit a konat s láskou všechnu moudrost tvé Tóry. Abychom ti svým životem dělali čest a byli schopni předávat tvé učení jiným.“

„Největší ze synů Izraele“ takovýto způsob setkávání a rozmluvy s Bohem potvrdil:

- „Hleďte především boží království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.
- Váš Otec ví, co potřebujete, dříve než ho prosíte.

- Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.“

Modlitba nás vede k přemlouvání sebe sama k činům podle božích plánů. /v

Midraš praví: Člověk, který je smrtelný Ma konečný, nemůže pochopit tajemství Stvoření, existuje a on o něm ví, to mu musí stačit. Proto se v Knize knih píše, že na počátku Bůh stvořil nebe a zemi, aniž by bylo řečeno jak.

Jakýsi pohan navštívil rabi Akivu, aby ho zesměšnil.

-Kdo stvořil svět? zeptal se jej.

- Bůh, pochválen budiž, odpověděl moudrý.

- Opravdu? Dokaž to.

- Budiž. Přijď zítra.

Pohan tedy přišel nazítří znovu.

- Co to máš na sobě? zeptal se moudrý.

- Divná otázka, řekl pohan. Mám na sobě šaty.

- Opravdu? A kdo je ušil?

- Krejčí.

- Dokaž to, řekl rabi Akiva.

Pohan se však rozhněval:

- Cože, ty nevíš, že šaty, které nosíme, šije krejčí?

- Načež opáčil moudrý:

- A ty zase nevíš, že svět, v němž žijeme, stvořil Bůh?

Pohan odešel.

Žáci rabi Akivy, kteří byli přítomni oběma rozmlouvám, se divili: nezdálo se jim, že by to nějak souviselo. Moudrý jim tedy vysvětlil:

- Vězte, děti moje, že tak jako dům svědčí o staviteli a šaty o krejčím a dveře o tesaři, stejně tak i svět je a bude svědectvím o Bohu: stačí si ho prohlédnout, abychom pochopili, že potvrzuje Boha.

Šestého dne stvořil Bůh člověka a řekl: Až dodneška jsem pracoval já, teď budeš pokračovat ty. Zohar

Jeden žák poznamenal před rabi Menachem Mendelem z Kotsku: Bůh, který je dokonalý, stvořil za šest dní svět, jenž dokonalý není, jak je to možné? Rabi se na něj osopil:

- Myslíš, že bys to dokázal lépe?

- Ano, myslím, že ano, breptl žák, který už nevěděl, co vlastně řekl.

- Ty, že bys to dokázal lépe, ty? rozkřikl se Mistr. Tak na co čekáš? Neztrácej čas a běž, dej se do práce!

Jsme zodpovědní za dotváření světa, za poznávání a vzdělání.

O POSTOJÍCH PŘI SLAVENÍ VEČEŘI PÁNĚ

Kým jsem před Bohem?

Otroci leželi v prachu před svým vládcem. I my se hříchem ocitáme v bahně, ale Bůh nás milostivě pozvedá k sobě.

Od svého křtu pečujeme o slova, která o nás řekl a která nám často znovu opakuje: „Jsi navždy má milovaná dcera, můj milovaný syn. Jste rod vyvolený a královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu (1 P 2:9; Ex 19:6). Budeš mou chválou, věhlasem, okrasou a mým svatým lidem (Dt 26:18-19).“

Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním, zasnoubím si tě věrností a poznáš Hospodina.“ (Oz 2:21-22)

Proto je pro Izrael základním postojem před Bohem stání.

V soukromé modlitbě někdy klečíme, dokonce někdy i ležíme, ale společná modlitba je slavností. Při slavnosti by nikdy ženich nepřipustil, aby před ním nevěsta klečela.

V tridentské mši slavil bohoslužbu kněz, přítomní byli pohrouženi do soukromé modlitby - nerozuměli latinsky. Liturgická reforma 2. vatikánského koncilu nám slavení vysvětluje a národními jazyky zve k plné účasti na Ježíšově děkování otci a společné hostině.

Ani na svatbě se nikdo neuchyluje do soukromí, k tomu máme dostatek příležitosti jindy.

Liturgické postoje vycházejí z kultury té, které určité země a doby (např. ve východní liturgii se nekleká, v Indii je smuteční barvou bílá). Používané postoje a gesta jsou logická a přirozená. Napovídají nám, jaký postoj máme

zaujmout vnitřně.

Stání je výrazem úcty, postojem připravenosti k činu, při slibech a vyznání stojíme.

Sedíme při naslouchání a stolování.

Klečením vyznáváme, že nás hřích srazil k zemi

- ten postoj patří do soukromé modlitby.

Při bohoslužbě na začátku a na konci bohoslužby povstáváme před Bohem. Víťame jej uprostřed nás. Při všech modlitbách stojíme. Při čtení evangelia stojíme.

Sedíme při kázání a při hostině. (Proč při sjednocení s Kristem neklečíme? S apoštolem Pavlem vyznáváme: „Už nežiji já, ale Kristus ve mně“. Mohu klečet před Kristem, ale ne už s ním, to bych jej ponižovat. On - náš veliký Pán a Bratr a Ženich nás velkoryse zve k sobě. V tridentské mši kněz nikdy neklečel po „svatém přijímání“.)

Klečení je také postojem klanění - tak při Večeři Páně pokleká hlavní celebrant po Ježíšových slovech o Tělu a Krvi Páně, které se pro nás vydávají (ostatní celebranti se uklánějí) a také lidé většinou poklekají.

Toto je jediná chvíle, při které klečíme. Vstáváme z pokleknutí zároveň s knězem.

Slova: „Tvou smrt zvěstujeme, ...“, jsou vyznáním - proto stojíme.

Celebranti také poklekají po modlitbě: „Beránku Boží“. Modlitba „Beránku Boží“ je oslavou, proto se někdy zpívá - (Kristus se už dávno smiloval), neklečíme při ní.

Hlavní modlitbou je díkůvzdání - eucharistická modlitba. Stojíme při ní - jsme svobodní synové boží, neboť Bůh nás osvobodil od našich vin.

Pokud jsme se vzdali Ježíšovy blízkosti, pokle-

MIMOZEMŠŤANĚ

Tato stvoření žijí bez závislosti na hmotě, tedy i na prostoru a čase. Nezachytí je žádný zvědavý přístroj, nasměrovaný do vesmíru v očekávání, zda se někdo odtud ozve. My křesťané ale o nich dobře víme z Knihy knih, z Bible. Jsou jich miliony a stamiliony (Zjev. 5,11). Celá Bible je jich plná. Je to Dvořanstvo Nejvyššího; Bůh není samotář! Řecky slují „angeloi“. Jejich Pánem je Slovo, které se mělo obléci do živočišnosti. Tento Boží plán někteří „angeloi“ tvrdě odmítli. Bible je nazývá „diabolo“ (rozvratníci). Takže my tedy víme, odkud pochází mravní zlo člověka; všechno zlo tedy není pouze z jeho hlavy. Tato doba, zvaná postní, nám pomáhá vymezit jasné hranice mezi říší Dobra a Zla.

Jan Rybář

káme při odchodu z kostela. Pokud se s ním vydáváme do svých domovů, nepoklekáme. (Jak dlouho trvá Ježíšova blízkost v nás? Jak u koho. On sám od nikoho nespěchá. V kostele nezůstává. Kéž by náš nedělní oběd byl pokračování agapé - nezištně sloužící lásky druhým).

Bůh slouží nám, ne my jemu. Ježíš nás zve k svému díkůvzdání Otci. Má potřebu s námi slavit hostinu své lásky až za hrob. On je hostitelem, on udává tón. On - Ženich - zve nás - svou nevěstu - ke slavení svého přátelství, manželství. Nemí větší slavnosti než Večeře Páně. Je vrcholem všech modliteb.

Podrobné informace najdete v knize „Pozvání k Večeři Páně“ Václava Vacka. /v

Bůh řekl Abrahámovi „Vezmi svého syna Izáka, kterého miluješ, a oběťuj jej jako oběť zápalnou.“

2. neděli čtyřicetidenní jsme slyšeli příběh o zkoušce Abraháma (o Velikonocích jej uslyšíme opět). Pro mne to je nejhrušnější biblický text. Umučení Mesiáše představenými lidu božího, je strašné, ale to se od nás hříšných dá čekat. Jenže Abraháma vyzývá k zabití syna Hospodina.

Co si s tím počneme? Pomůže nám informace, že tenkrát byly lidské oběti božstvům běžné? Hospodin přece není krvelačná stvůra. Navíc biblické příběhy nejsou dávnou historií. Je-li Abrahám našim předním Pratoctem, pak v Izákovi můžeme a máme vidět každé dítě. Nechceme od příběhu utíkat, zabíjení dětí se stále opakuje.

Naléhavých otázek je mnoho.

Nejen dítě životně potřebuje pocit jistoty a bezpečí alespoň od nejbližších.

Může Bůh vyslovit takový ortel?

Spravedlivý Bůh?

Milosrdný Bůh?

Přece se zavázal, že on první bude dodržovat „příkázání“, která dává svým dětem. „Nezabiješ!“, patří mezi nejdůležitější zákazy.

Kolikrát jsme se ptali: Jak může být zavražděn nevinný?

Co když se za Hospodina vydával ďábel?

Mohl to Abrahám rozpoznat?

Proč nic neřekl? Sodomských se odvážně zastával ...

Můžeme obětovat druhého?

Můžeme poslechnout nespravedlivý rozkaz?

Co si o tom může myslet Izák?

Co naše děti?

Někteří říkají, že Abrahám zkoušel Hospodina: „Uvidíme, to, nemyslíš vážně“. Kdyby šlo o život Abraháma a ne o život syna, mohli bychom tak uvažovat.

Proč Abrahám nenabídl Bohu sám sebe?

Kdo byl v těžší roli, Abrahám nebo Izák?

Co si kdo z nich mohl myslet o Boží spravedlnosti.

Nezačal se Izák táty bát? Bude ochoten Izáka někdy opět obětovat?

Jak poznamenala ta událost Sáru ve vztahu k manželovi?

S některými věcmi nelze žertovat, nikoho nesmíme záměrně týrat.

Může Bůh podobně zkoušet nás?

K čemu je nám milost daná Izákovi?

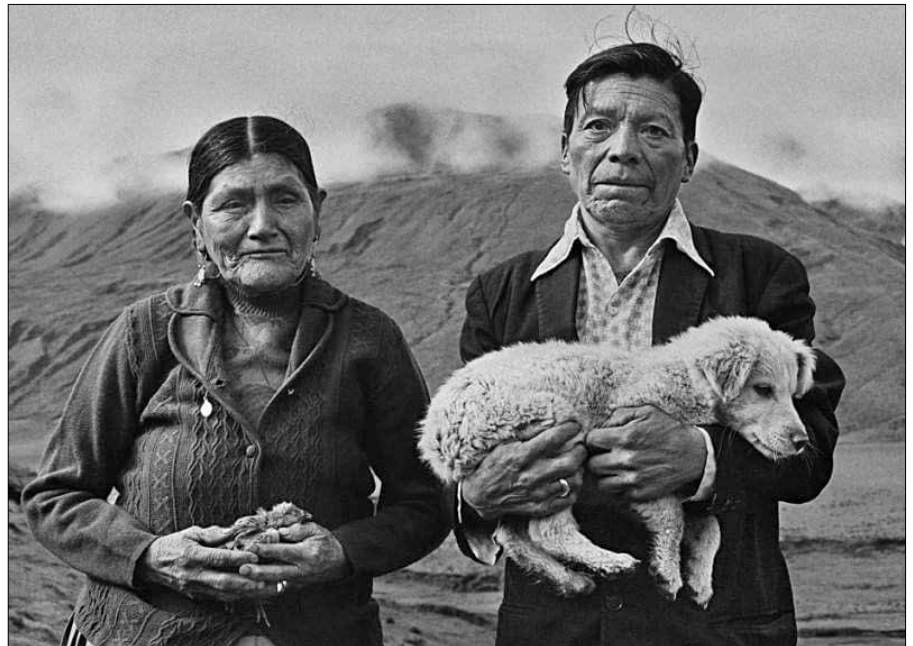
Stačí vám kazatelská alegorie o Izákovi jako předobrazu Ježíše? Ježíš se sám rozhodl dát život, jemu život nikdo nebral. Ptal se někdo Izáka? Ježíšova obětavost je něco jiného, než oběť Bohu.

Můžeme my doufat v zázrak v případech našich dětí a nevinně odsouzených na smrt?

S. Kierkegaard si myslel, že Abrahám neřekl Izákovi o příkazu Hospodina, aby Izák raději ztratil důvěru v otce než v Boha. Jenže my a naše děti čteme, jak to bylo.

Proč byl zabit beran? Jak k tomu přišel?

Otázkám není konec ...

Po zavalení vesnice sesuvem půdy

PŘÍPRAVA NA VELIKONOCE

Velikonoc jsou pro nás slavností Ježíšova vtězství nad hříchem a smrtí.

Radost z Velikonoc není bujarým karnevalem. Je spíše životním postojem, který se odváží dívat i do očí smrti. Je vyznáváním, že přes všechno trápení světa má život smysl. Ježíš ji přirovnal k radosti matky po narození jejího dítěte (J 16:21-22).

Z naší strany obřady vrcholí obnovou našeho křtu.

Rituál našeho křtu poněkud oněměl. Při křtu malých dětí lijeme na hlavičku pár kapek vody. Ale původní rituál byl ponořováním.

Proč v tom příběhu mlčí Bůh, Abrahám i Izák?

Možná proto, abychom my sami kladli otázky a hledali odpovědi. Dobrý učitel nebo rodič nepíše úkoly za studenta. Vedeme děti i studenty k ptaní a objevování. Ale je třeba, aby učedníci za učitelem přišli a měli zájem.

Bůh nechce, abychom mu dělali advokáta. Laciné odpovědi: „Nemám pochybnosti, Bůh, vrchnost, (velekněz, strana, vůdce ...), ví, co dělá, má více informací (případně milosti) než my dole“, mu nemusí být po chuti.

Bůh nemá zalíbení v příkrčenosti, ale v odvaze, přemýšlení a upřímnosti.

Bez otázky není odpovědi. V biblických hodinách otázky klademe. Snesme jejich palčivost a neutíkejme od nich. Postižený se také nevyhne bolesti, ani mučivým myšlenkám, že mu jeho trápení nedává žádný smysl.

Kdo se ptá, může něco objevit.

Abrahámovou zkouškou nás Bůh netýrá.

V dubnovém Okénku se k tomuto příběhu vrátíme. Uvidíme, jestli k něčemu dojdeme.

/v

Jan Baptista ponořoval lidi do Jordánu (jehož proud při rozvodnění ohrožoval život). Nespoutaná voda, nejen moře, je v Bibli obrazem protibožských sil. Víme, že život v porušeném světě je drsný a někdy nebezpečný. Jde-li školní třída poprvé plavat, některé děti se bojí skočit do vody. Neumí říci, proč a čeho se bojí. Vědí, že na ně ve vodě nečeká krokodýl, nebo nebezpečný proud, a přesto mají strach skočit do vody. Strach nás provází celý život. Kdo byl na vážné operaci, možná prošel oprávněnými obavami, zda se probudí.

Ženy vědí, že těhotenství a porod je mohou stát život (a přesto toto riziko podstupují).

Od určitého věku si uvědomujeme, že jednou zemřeme. Nevíme, jakým způsobem odejde me a kolik roků života nás ještě čeká.

Ponoření při křtu je vědomým přijetím smrti. A také nadějí na vzkříšení!

Janovo ponoření je přiznáním si ohroženosti zlem a prosbou Boha o pomoc. Vyúsťuje k obrácení se k Ježíši, k jeho způsobu života. Proto v křestním ponoření za sebou chceme nechat vše, co život ničí - umíráme s Kristem, abychom s ním povstali k novému způsobu života.

Mezi nebešťany je zván každý, kdo slouží druhým a životu jakoukoliv formou ...

K tomu vedeme už i děti.

Ježíš věděl, že mu „zbožní“ jdou po krku, věděl, kolika let se dožije. Prošel nenávistí „středem“ a nenamočil se do zla. Přesvědčili jsme se, že nepřestal vyhledávat hříšníky a ničím se nenechal odradit od svého úmyslu získat nás pro život a stavění se proti zlu.

Věříme, že smrt je průchodná. To, co je pro nás nezvratné - může Bůh zvrátit. Nic a nikdo nás nemůže odloučit od lásky Boží.

Ježíš věděl, kdy bude nenávistně zavražděn, přesto se radoval ze života.

Ježíš přistoupil na své umučení jen proto, abychom mu konečně uvěřili, že v sobě nosíme temný sklon, který se často nezastaví ani

před smrtí druhých. Ti, kteří jsou šikanováni, často šikanují druhé. Mocní využívají nenávistné sklony davu a poštvávají je proti „nepřátelům“.

Nejprudší jed je podstrčen v náboženské pýše, nesnášenlivosti a nenávisti - i ta bývá zaprahána do popravčí káry.

Velikonoce nás varují před podceňováním zla v nás. Hrůzy, kterých jsme se my - lidé 20. století - dopustili, to jen potvrzují.

Kristus si svým přátelstvím a milosrdenstvím získal naše srdce. Každému hříšníkovi nabízí pomoc k nápravě života. Jeho láska unese i zradu; obrátíme-li se k němu o pomoc, nabízí nám svou zachraňující náruč.

Nejsme zatracenci, s Ježíšem chceme podpořovat život a bránit slabší.

„Nabízím ti život nebo smrt, vol si život“, říká Hospodin lidem od začátku.

Nemusíme vědět, jak dlouho bude svítit naše svíce. Ale s Kristem chceme vést jeho způsob života. Ve vědomí, že jsme navždy milovanými božími dětmi. /v

VÝROČÍ ÚNORA 1948

Zajímá nás, jak se nacisté a komunisté dostali k moci a jak jim to naši předkové dovolili. Nejprve začali svým protivníkům spílat a označovat je za škudce a parazity. Jejich likvidace pak byla snazší. Nacistické nadávky židům jsou všeobecně známé. Když Gottwald před válkou ve sněmovně vykřikoval, že se jezdí do Moskvy učit, jak zakroutit krkem svým odpůrcům, mnozí jej nebrali vážně. Dočkali se.

Teď - po vraždě slovenského novináře a jeho partnerky - snad už nikdo soudný nebude pokládat nadávky našeho prezidenta na novináře, soudy a ČT za nevinné. Jeho slova o nutnosti likvidace novinářů při návštěvě Putina (v Rusku jsou stále novináři vražděni) nebo výrok při návštěvě Číny že se tam přijel učit jak stabilizovat společnost - byla vždy nebezpečná,

Ke spílání prezidenta se přidali i další naši přední politici.

Spílání „protivníkům“ uvolňuje zábrany vůči násilí.

V letech 1949 až 1960 stát dělníků, rolníků a pracující inteligence popravil z politických důvodů 241 osob, z toho:

- 32 dělníků
- 17 rolníků
- 14 studentů
- 3 kněze
- 1 novináře
- 1 překladatele
- 1 učitele
- 1 advokáta
- 1 poslankyni.

Mezi popravenými bylo také:

30 vojáků a důstojníků, včetně 1 generála
24 příslušníků Sboru národní bezpečnosti
14 úředníků a státních zaměstnanců

11 techniků

po 3 řidičích, autodopravcích a lesnicích
po 2 typografech, drogitech, obchodnících, řeznicích a důchodcích

3 továrníci a 1 majitel dolu

1 chemik, živnostník, knihař, elektrikář, vězeňský strážný, číšník, jirchář, správce statku, sochař, stolař, krejčí, kovář, lodník, truhlář, trafikant, národní správce a zahradník.

Víc než 40.000 mužů a žen bylo odsouzeno do žalářů na více než deset let.

Informace o zločinech komunistů jsou snadno dostupné. Nikdo se nemůžeme vymlouvat, že nevíme.

Spílání autorit vůči „protivníkům“ šíří nenávist. I mezi školní děti. (Bylo tomu tak i v Kyšperku, dnes Letohradě.)

„Tady je, žáci, vidíte!“ postavil je na hanbu ředitel školy, kam oba chodili. Svolal kvůli tomu všechny třídy do tělocvičny.

„Tohle jsou děti našich třídních nepřátel,“ hřímal. „Odporných, proradných zrádců, kteří v žoldu světového imperialismu připravovali další světovou válku. Dobře si je prohlédněte! Jejich otec, špion, právě teď zrazuje naši vlast někde na Západě. A jejich matka, která též kula velezrádné plány, je plným právem odsouzena a bude ve vězení mnoho let. Je to *kriminálnice*. Takoví lidé zaslouží jen naše opovržení. Mezi *nás* nepatří. Všichni teď zvoláme: Hanba!“ a rozhlédl se výhrůžně po tělocvičně.

Zprvu se však ozvalo jenom pár nesmělých výkřiků.

„Hanba!!“ zvolal proto soudruh ředitel ještě jednou nahlas. „Hanba zrádcům!!“

A to už se někteří žáci přece jen rozkřičeli. Bylo to vlastně docela zábavné.

„Hanba!!!“ skandovali a trochu se přitom poštuchovali.

„Tak je to správně!“ pochvaloval si ředitel. „Zapamatujte si, žáci, že imperialisté nad námi nikdy, NIKDY nezvítězí!“

Jiné děti na tuto veřejnou popravu svých kamarádů jen ohromeně zíraly. A stejně ohromeně na ni hleděla i většina učitelů. Ti ale raději rychle sklopili oči. V duchu si možná slibovali, že to těm dvěma bledým a roztrfeseným klukům vynahradí aspoň ve svých hodinách. Jsou přece tak chytří a nadaní! Kdo má právo jim takhle ničit život?

z knihy Mileny Štráfeldové „Trestankyně“, o Prof. Růženě Vackové, 15 let protiprávně vězněné

Poznámka: Ti dva kluci se ze školy domů nevrátili, šli po kolejích naproti jedoucímu vlaku ...

Kyšpercké děti měly v kriminále jen táty. Po podobné lekci soudruhů učitelů se vrátily k maminkám.

NEJVĚTŠÍ ZLOČIN KOMUNISMU? LHOSTEJNOST!

Tomáš Czernin

O zločinech totalitního režimu a o okolnostech převratu v roce 1948 by se mělo veřejně mluvit, zaznělo na semináři Zločiny komunismu, který v Senátu pořádal spolek Mladí demokraté. Studentům středních škol o počátcích komunistické moci v Československu a o politických procesech přednášeli historici z Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR).

„Uvědomil jsem si, že mladá generace ví velice málo o tom, co jsme prožili ve 20. století, přitom bezprostřední historie je ta nejdůležitější,“ řekl senátor Tomáš Czernin, který akci zaštitil. Podle něj je důležité probouzet zájem mladých lidí o veřejné dění. „To nejhorší, co v naší zemi komunistická ideologie způsobila, je lhostejnost,“ řekl v úvodu akce. Pocit lhostejnosti podle něj přetrvával po několik generací a dodnes trvá jako dědictví komunismu.

Historiky si přijeli poslechnout studenti z gymnázií v Pardubicích a v Liberci a také ze Střední odborné školy Drtinova v Praze. „Někdy slyšíte, že mladou generaci čerstvá historie nezajímá. Ale není to pravda. Všechny děti mají v sobě zakódované, co je dobré a co zlé, a nepoznala jsem nikoho, komu by to bylo jedno“, uvedla Ilona Borovcová, která na pražské střední škole učí historii. Do výuky zve mimo jiné pamětníky, kteří se stali obětmi perzekucí za komunismu.

Historik Jan Kalous popsal studentům politické procesy, například s Rudolfem Slánským, Heliodorem Píkou a Miladou Horákovou. „Tato nevinná oběť dobře vystihuje amorálnost režimu, který se v roce 1948 chopil moci“, řekl o Horákové Kalous. Jeho kolega z ÚSTR Petr Blažek mluvil o neústavnosti převratu v únoru 1948 a také o tom, jakou roli tehdy měli studenti.

Blažek řekl, že za zločiny komunismu mohou konkrétní lidé. „Myslím si, že je důležité, aby osoby, které se podílely na zločinech, byly známy, abychom věděli, kdo rozhodoval a kdo měl jakou roli v systému“ řekl. Tvzení, že za zločiny mohli všichni lidé, nebo že to byla „atmosféra doby“, považuje za matoucí. „Zatemňuje odpovědnost konkrétních osob. Jiná byla odpovědnost řadového člena komunistické strany, jiná okresního nebo krajského tajemníka, jiná člena ústředního vedení“, uvedl. Podle něj se historici mají zabývat nejen obecnými tendencemi či oběťmi, ale také pachatelé. „Jinak nepochopíme celou historickou událost a skončíme u frázi“, řekl.

Seminář spolupřádal výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost, zúčastnil se ho i europoslanec Jaromír Štětina. Na přednášky navázalo promítání lotyšského dokumentu *The Soviet story - Příběh rudého zla*, který ukazuje roli roli Sovětského svazu při holocaustu.

OTEVŘENÝ DOPIS adresovaný české veřejnosti - reakce na výroky Tomia Okamury

Jako občané České republiky chceme tímto otevřeným dopisem určeným české veřejnosti vyjádřit nesouhlas s výroky Tomia Okamury, které pronesl 27. ledna, při příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu, pro televizi DVTV.

Není to poprvé, co český politik pronesl slova bagatelizující utrpení lidí vězněných v tzv. cikánském táboře v Letech u Písku. Není to ani poprvé, co slova zpochybňující funkci tábora pronesl Tomio Okamura. Cynické však je obzvláště to, že je pronesl v den, kdy si celý svět připomíná hrůzy holocaustu, utrpení těch, kteří holocaustem prošli, a připomíná si ty, kdo nepřežili.

Jsme občané tohoto státu, žijeme zde, pracujeme a vychováváme své děti. Nesouhlasíme s tím, aby politik, jenž zastává vysokou státní funkci místopředsedy poslanecké sněmovny, veřejně pronášel výroky popírající holocaust, a to nejen proto, že je to trestné, ale především kvůli dopadům takových slov. Stejně jako pracovníci Muzea romské kultury jsme přesvědčeni, že Tomio Okamura by měl nést odpovědnost a od svých výroků se distancovat. V loňském roce se po více než 25 letech podařilo uzavřít dohodu o odkoupení vepřina, který stojí na místě bývalého koncentračního tábora. Byl to důležitý krok, po němž léta volali jednotlivci-aktivisté i instituce, které se holocaustem zabývají. Vykoupení vepřina dalo signál veřejnosti, že se český stát konečně staví čelem k traumatickým okamžikům naší historie. Jen tehdy, pokud traumatické okamžiky moderních dějin dostatečně poznáme, odhalíme jejich příčiny a následky, můžeme budovat sebevědomí, které je důležité pro život v současnosti. Nikoliv popření, ale poznání a přiznání odpovědnosti je to, co činí jedince i společnost rezistentními vůči

nepravdě, populismu, extremismu a dezinformacím. Jen když se dokážeme vyrovnat s vlastní minulostí, můžeme hledět beze strachu do budoucna.

Na Tomia Okamuru bude podáno trestní oznámení. I to patří k pojistkám demokratického státu. Jsme si vědomi, že prokázat vinu podle § 405 trestního zákoníku není snadné a T. Okamura možná nebude shledán vinným. Přesto se domníváme, že má smysl rozeslat tento otevřený dopis jako signál veřejnosti, že jsou chvíle, kdy není na místě mlčet a zůstat lhostejným.

Žijeme v době, která je někdy nazývána dobou postfaktickou, kdy se rozměňuje pravda a názory jsou vydávány za fakta. Stále však platí, že pravda je pravda a lež je lež. Výroky místopředsedy poslanecké sněmovny jsou lži a kdyby křičel ještě hlasitěji, pravdou se nestanou.

Situaci v táboře v Letech popsal český lékař František Patočka takto: „Vzpomínám si, že jen pohyblivé a zdravé děti přilezly k okrajům společné postele a zmocnily se části pokrmu... Děti zjevně nemocné a slabé se k jídlu prakticky vůbec nedostaly. Při tomto „stravování“ cikánských dětí, které bylo spíš podobné špatně provedenému krmení v zoologické zahradě, jsem si všiml, že většina dětí je oblečena v rozpadajících se košilích a některé byly úplně nahé. Jedinou pokrývkou tohoto dětského stáda byla velká celtová plachta, která, samozřejmě, pro všechny nestačila, takže si ji navzájem přetahovaly... Většina dětí kálela a močila pod sebe, protože v tomhle improvizovaném baráku nebyly zařízeny záchody.

Abych zjistil skutečný stav hygieny pod celtou, odkryl jsem jí v celém rozsahu. První, co jsem si s hrůzou uvědomil, byla řada dětských mrtvolek, které ležely mezi dětmi. A druhý, tím hrůznější pohled, byl na děti zřejmě v agónii, některé ještě v horečkách se strašlivými gangrenami zachvacujícími celou dolní končetinu... Vzpomínám si dodnes jasně, že se tu přede

mnou otevřel obraz, který co do hrůzy předčil Danteho opisy Pekla...“ (Cit. podle: Červenka, Juraj, Škvrnitý tyfus, Martin, Nakladatelství Osveta, 1955, s. 18).

To byla realita života v tzv. cikánském táboře v Letech u Písku, nikoliv volný pohyb osob a chybějící plot. Lidé zde byli nedobrovolně internováni z rasových důvodů a naprostá většina z nich válku nepřežila, buď zahynula přímo zde, jako většina dětí, nebo ve vyhlazovacím táboře v Osvětimi-Březince.

My, signatáři dopisu, jsme součástí občanské společnosti, která má nezastupitelnou funkci – pokud volení zástupci státu ve své práci a poslání selhávají, je to právě občanská společnost, která má na takováto selhání upozornit. Právě proto, že tu vychováváme své děti, nemůžeme a nechceme mlčet. Nechceme, aby z nich vyrostli lhostejní lidé, kteří nebudou věřit nikomu a ničemu, kteří nebudou věřit v hodnoty, jako jsou lidská práva a lidská důstojnost, demokratický a právní stát, spravedlnost, čestnost a rovnost. Byla by to smutná budoucnost.

A každý jeden z nás může pro obhajobu hodnot, jež mají být hájeny vrcholnými představiteli státu, a přesto často nejsou, něco udělat – apelovat na své poslance, aby téma otevřeli ve sněmovně, na senátory, aby se tématem zabývali, na učitele, aby se ve školách zabývali moderními dějinami, kritickým myšlením, aby pořádali exkurze na místa paměti, aby zvali pamětníky, historiky, odborníky. Můžeme o tom mluvit doma, média o tom mohou psát. Můžeme organizovat přednášky a workshopy v místech svého bydliště.

Nikdo jiný to za nás neudělá, jen my sami.

Signatáři dopisu:

Marie Smutná, Magdalena Křížová, Ruth Weiniger, Tereza Štěpková, Dana Gabalová, František Lacko, Jana Kosáková, Eva Fantová, Rudolf Murka, Ladislav Baláz a Jan Hauer

Končím s korektní tolerancí hlupáků a blbců. Že se nesmí o lidech méně inteligentních až debilních říkat, že tací jsou? Tak to ne. Nechci, aby o mně rozhodovali nevzdělanci a tupci, ignoranti s fašistickými sklony a manipulovatelné mozkové trosky. Věnovala jsem svému vzdělání i vzdělání dětí spoustu času, sil i peněz. Dodnes se snažím získávat informace o všem, co mohu ovlivnit a co ovlivňuje mne. Čtu zprávy v češtině, ruštině i angličtině, snažím se poslouchat perskou televizi. Do dětí vtlučím, aby si každou zprávu ověřovaly z několika zdrojů. Aby nečetly pochybná média. Cestujeme, nasloucháme a přemýšlíme, studujeme, besedujeme a diskutujeme. A v referendu má mít můj hlas stejnou hodnotu jako někoho, kdo tráví veškerý svůj volný čas sledováním Barandova, nebo u piva, učit se nechtěl nebo na to neměl a v anketách typu koho budete volit odpovídá: „Nó, ... já vám nevím, já nikoho neznám ... tak asi Zemana nó ....“ Klidně at si

takové bidlo rozhoduje v místním referendu o tom, zda chce raději cyklostezku nebo novou střechu na obecním úřadě. Ale o vystoupení z EU ne! Pouze v případě, že bude vědět, které státy tam patří, kdy vznikla, podle jakých základních pravidel funguje, jaké má orgány atd. Jasně, ani naše poslanecká sněmovna teď není zrovna výkvětem české inteligence, ale ta blbost je tam alespoň trochu nařaděná spoustou chytrých (ne nutně vzdělaných!) poslanců. Takže doufám, že nepřipustí, aby o složitých a odborných věcech rozhodovali lidé, které to vlastně ani nezajímá a dokáží jen opakovat tupá laciná hesla o tom, jak nám EU zakazuje to či ono. Piráti! Vzpamatujte se! Tohle není transparentní svoboda, co předvádíte, ale totální ha-

zard a nezodpovědnost. Už už jsem vás chtěla příště volit ... A teď si tady klidně piště, jak jsem nafoukaná a nadřazená.

Petra Procházková, novinářka, Fb 17.2.2018

AKTUALITY

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY (víra není podmínkou)

každou neděli v 17. hod. na faře.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska

- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posláním manželů
- sexualita jako boží dar a most
- příprava na svatební obřad

Setkání s rodiči dětí, které letos poprvé přijmou pozvání k Ježíšově Hostině:
13.3. v 19 hod. na faře.

Návštěva nemocných před Velikonocemi
od 19. března. Kdo má zájem, zavolejte panu faráři na tel. 731 402 236.

Výbor pastoračních rad se seje 19.3. v 17.30 hod. na faře.

Česká křesťanská akademie v Letohradě zve na:
- **Přednášku Mikuláše Vymětala „Menšiny a my“.** 3.3. v 19 hod. v evangelickém kostele.
- **Besedu s Jaromírem Štětinou** a na autorské čtení z jeho knihy „Století zázraků“.
9.3. ve 20 hod. v evangelickém kostele.
- **Koncert Slávka Klecandry.**
8.4. v 17 hod. v evangelickém kostele.

Videoprojekce manželů Marcely a Vladislava Náhlíkových o Botswaně, zemi s nejkrásnější přírodou - živá poušť Kalahari.
15.3. v 15 hod. v restauraci Nový dvůr.
Vstupné dobrovolné.

Koncert a povídání Jana Buriana, českého básníka, písničkáře ...
28.3. v 19:30 hod. v Domě kultury.
Vstupné 180 Kč, předprodej v IC.

Přátelství Boha křtem přijala

11.2. Tea Peškarová
Eliška Kaválková

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

24.2. David Baumgartl
a Markéta Moravcová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

8.2. Ladislavu Macanovou 64 let
9.2. Zbyňka Čadu 82 let
22.2. Františka Mrázka 67 let
23.2. Libuši Velendorfovou 96 let
Marii Dolečkovou 74 let

BŘEZEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad
Tel. č.: 731 420 344
Facebook: NZDM Street-Letohrad

Po 5.3. - út 6.3. **ZAVŘENO**
Jarní burza dětského oblečení.

Čt 8.3. **VÝROBA DÁREČKŮ K MDŽ**
Chceš potěšit maminku, ségru nebo třeba svoji tajnou lásku, ale nevíš čím? U nás si můžeš vyrobit originální dáreček a obdarovat je.

Po 12.3. - pá 16.3. **JARNÍ PRÁZDNINY**
Změna otevírací doby klubu, každý den od 10-16:30 hod.

Po 26.3., **TURNAJ V ŠIPKÁCH**
Vítěz turnaje získá sladkou odměnu.

Téma měsíce: ÚCTA A RESPEKT K ŽENÁM

Víš jak se chovat k ženám? Jak se projeví maličkosti, které vyjadřují úctu a respekt k něžnému pohlaví? Ne? Nevadí, přijď si s námi o tom povídat do Streetu.

HOSPODAŘENÍ FARNOSTI v r. 2017

SBÍRKY NA CIZÍ ÚČELY:

Svatopetrský haléř	16.854
plošné pojištění	21.858
Charita	13.262
potřeby diecéze	10.987
bohoslovci	24.925
církevní školství	11.676
misie	15.409
sbírka na Sýrii	10.200
sbírka z ekumen. bohoslužby	1.835
biblické dílo	2.000
Odeslané sbírky celkem	129.006 Kč

PŘÍJMY PRO FARNOST:

Sbírky pro farnost	377.106
Dary pro farnost	141.340

Účelové sbírky a dary pro farnost:

střecha kostela sv. Václava	314.370
úprava okolí kunčic. kostela	19.032
Celkem	333.402 Kč

Příspěvky:

Oprava střechy kostela sv. Václ. Letohrad:	
Pardubický kraj	200.000

Město Letohrad	
- z fondu regenerace MK	1.139.000
Nadace ČEZ	509.000
Příspěvek Města Letohrad	291.332
Biskupství fond solidarity	140.000

Oprava kaple sv. Jana Nep.:

Ministerstvo kultury	2.290.000
Město Letohrad	303.700

Restaurátor. průzkum kaple sv. Jana Nep.:

Pardubický kraj	150.000
Město Letohrad	40.000

Restaur. obrazů orlické křížové cesty:

Pardubický kraj	100.000
Město Letohrad	25.000

Oprava márnice Kunčice:

Ministerstvo kultury	338.000
Město Letohrad	145.094

Velkopáteční oslavy:

Město Letohrad	15.000
----------------	--------

Příspěvky celkem 5.686.126 Kč

Ostatní příjmy:

nájemné, prodej dřeva	161.393
úroky	4.179

Ostatní příjmy celkem 165.572 Kč

VŠECHNY PŘÍJMY CELKEM

6.832.552 Kč

VÝDAJE:

odeslané sbírky na cizí účely	129.006
fond solidarity, účetnictví	48.046
dary biskupství - na pastorační asistenty	10.404
výdaje na bohoslužby	13.461
mzdové náklady	6.800
oprava kaple sv. Jana Nep.	2.623.239
stavebněhistor. průzkum. kaple sv. Jana Nepom.	190.000
oprava střechy kostela Václ.	2.413.315
oprava márnice Kunčice	483.094
obrazy orlické křížové cesty	125.000
malé opravy a režie	345.078
opravy ostatní a revize	
zabezpeč. zařízení	16.397
daň z nemovitosti a převodu	4.561

VÝDAJE CELKEM 6.408.401 Kč

Stav k 1.1.2017 1.278.661 Kč

Stav k 1.1.2018 1.702.812 Kč

PŘEHLED VELKÝCH OPRAV v r. 2017:

Oprava kaple sv. Jana Nep.	2.623.239
příspěvky	2.593.700
podíl farnosti	29.539

(tato částka bude farnosti vyplacena v r. 2018)

Restaurátorský průzkum kaple

sv. Jana Nepomuckého	190.000
příspěvky	190.000
Oprava márnice Kunčice	483.094
příspěvky	483.094
Obrazy orlické křížové cesty	125.000
příspěvky	125.000
Oprava střechy kostela sv. Václava	2.413.315 Kč

2.413.315 Kč

příspěvky	2.279.332
podíl farnosti	133.983

ZPRÁVY Z CHARITY

INDIVIDUÁLNÍ PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

s Mgr. Silvií Kubánkovou

Každou středu i v odpoledních hodinách, objednání nutné!

Vylíhl se Vám přes noc z milého dítěte nový živočišný druh zvaný puberták? Nevíte jak na něj? Vážne Vám komunikace?

Psychohygienu rodičů dětí s mentálním postižením

Starosti a problémy po rozvodu (postavení dítěte, výhody nebo nevýhody střídavé péče, komunikace rodičů...)

Máte doma zlobidlo? (problémové chování u dětí - agresivita, nerespektování autorit, problémy se začleněním do kolektivu, lhaní, záškoláctví, krádeže)

A další životní situace, které potřebují rozbrat....

Příspěvek dle délky konzultace (od 30 Kč).

Centrum pod střechou, Taušova 714, Letohrad, tel. 731 402 336, e-mail: podstreichou@uo.hk.caritas.cz

PŘÍSPĚVEK NA PĚČI

Příspěvek na péči je upraven v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení tohoto zákona.

Příspěvek na péči je určen osobám starším 1 roku, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který trvá alespoň 1 rok nebo se během jednoho roku nepředpokládá jeho zlepšení, potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb a nevládají vykonávat své životní potřeby ani za použití dostupných kompenzačních pomůcek.

Z poskytnutého příspěvku pak tyto osoby hradí pomoc, kterou jim může dle jejich rozhodnutí poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Při posuzování stupně závislosti osoby se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby:

mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.

Výše příspěvku za kalendářní měsíc se rozlišuje nejen podle stupně závislosti, ale i dle věku.

(viz tabulka)

Řízení o přiznání příspěvku na péči se zahajuje na základě písemné žádosti podané na tiskopisu předepsaném ministerstvem, a podává se na kontaktním pracovišti krajské pobočky Úřadu práce. Příslušnost se určuje dle místa trvalého pobytu žadatele o příspěvek. Příspěvek na péči vyplácí krajská pobočka Úřadu práce měsíčně, a to v kalendářním měsíci, za který náleží.

Řízení o přiznání příspěvku na péči:

- Vyplníte žádost o příspěvek na péči a doručíte ji na místně příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce.
- Úřad práce prošetří schopnost žadatele žít samostatně v jeho přirozeném prostředí. Může to trvat až 60 dní.
- Správa sociálního zabezpečení během 45 dní vypracuje posudek stupně závislosti. Ze závažných důvodů lze lhůtu o 30 dní prodloužit.
- Vypracovaný posudek zašle na Úřad práce, žadatel je informován o pokračování řízení.
- Úřad práce rozhodne o (ne)přiznání příspěvku, jeho výši a délce trvání. Pokud příspěvek není přiznán, nebo je přiznán ve výši, se kterou žadatel nesouhlasí, může žadatel ve lhůtě 15 dní podat odvolání.

Pokud dojde ke zhoršení zdravotního stavu, lze podat návrh na změnu výše přiznaného pří-

spěvku. Úřad provede další šetření a vypracuje nový posudek.

Služby občanské poradny jsou poskytovány bezplatně, jsou určeny všem lidem, kteří se dostali do nepříznivé sociální či životní situace, nebo jim taková situace hrozí, situaci neumí sami řešit a potřebují pomoc.

Informace o provozní době a kontakty na občanskou poradnu najdete na www.uo.charita.cz nebo je získáte na telefonu 734 281 415, v Letohradě má otevřeno každý čtvrtek od 9 do 12 h.

Nebojte se proto na nás obrátit, rádi se Vám budeme věnovat.

Pracovníci Občanské poradny Ústí n.O.

PODĚKOVÁNÍ

V Letohradě jsou hodní lidé. Máme další důkaz. V lednu mne kolegyně poprosila, abych za ni doručovala její úsek, protože potřebuje dovolenou a a není za ni náhrada. Toho dne bylo nadprůměrně pošty, foukal vítr a chvílemi hodně chumelilo. Když jsem se vyčerpaná vrátila zpět, čekal na mne šok. Jeden nedoručený balíček chyběl. Neměla jsem tušení, kde by mohl vypadnout, protože mi kolo při poryvu větru několikrát spadlo a nebyla jsem schopná si vybavit, kde to bylo.

Následující ráno jsem zastihla majitelku zásilkou před odchodem do práce a chtěla jsem škodu nahradit. Dohodly jsme se, že jí balíček zaplatím, až bude vědět, který jsem ztratila, protože čekala ještě jeden. Nakonec jsem se dověděla, že jí zásilku někdo dal ke dveřím.

Moc děkuji poctivému nálezci, že balíček za mne doručil na místo určení.

Božena Novotná

Poděkování

Děkujeme Ing. Báře Náhlíkové za - pro nás - velice objektivnou přednášku „Krajinné šperky Kyšperka“.

Děkujeme Charitě a Teátru Pavla Šmída za divadlo pro děti „Větrná pohádka“.

Stupeň závislosti	Počet nevládnutých potřeb DO 18 let	Výše příspěvku DO 18 let (v Kč)
I. lehká	3	3.300
II. středně těžká	4 nebo 5	6.600
III. těžká	6 nebo 7	9.900
IV. úplná	8 nebo 9	13.200

Stupeň závislosti	Počet nevládnutých potřeb OD 18 let	Výše příspěvku OD 18 let (v Kč)
I. lehká	3 nebo 4	880
II. středně těžká	5 nebo 6	4.400
III. těžká	7 nebo 8	8.800
IV. úplná	9 nebo 10	13.200

V dalším ročníku sbírky se v kostelech letohradské farnosti a díky dalším individuálním dárcům vybralo 87.289 Kč na podporu vzdělání dětí z nejchudších částí Indie.

Ze sbírky bylo 60.000 Kč použito na zaplacení dalšího roku studia pro dvanáct dětí z oblasti diecézí Belgaum a Bangalore, které letohradská farnost ve spolupráci s Oblastní charitou a dalšími jednotlivci podporuje. Zbývajících 27.289 Kč bylo zasláno jako jednorázový příspěvek pro děti z projektu, které jsou momentálně bez dárce.

V listopadu 2017 navštívili zástupci hradecké diecézní Charity obě lokality v Indii, aby se potkali s místními partnery a koordinátory projektu Adopce na dálku. Setkali se s desítkami absolventů projektu, někteří z nich jsou nyní univerzitními studenty, z jiných se stali strojní inženýři, učitelky, účetní, řidiči nebo švadleny. Zástupci české Charity navštívili např. školu a dívčí internát v Belgaum nebo několikapatrovou školu a kostel sv. Josefa v Mansapur. Všechny tyto vzdělávací projekty i konkrétní stavby, které slouží dětem i k obecnému dobrému soužití místních obyvatel, byly realizovány díky české podpoře - ať už z diecézní charity HK, z Tříkrálové sbírky nebo formou projektu Adopce na dálku. Potěšitelné je, že absolventi Adopce na dálku si svého vzdělání váží a sami chtějí pomáhat lidem v nouzi.

Letohradská farnost je do projektu zapojena od r. 2000 a za tu dobu podpořila dlouhodobé vzdělání více než 30 dětí, krátkodobě 13 dětí, jednorázově bylo přispěno jednomu chlapci z projektu na léčbu leukémie, dále na stavbu školy, internátu a domků pro chudé. Za 18 let je tedy za letohradskými farníky vidět kus dobré práce a plná třída vystudovaných dětí. Možná to budou právě ony, kdo v budoucnu přispějí k lepšímu životu nejchudších lidí v Indii.

Děkujeme za podporu všem, kdo přispěli na tento projekt.

Více informací k projektu v Letohradě najdete na: www.uo.charita.cz a ke koordinaci projektu Adopce na dálku: www.hk.caritas.cz, FB: [adopce.dchhk](https://www.facebook.com/adopce.dchhk).

VÝZVA

Milí farníci, jednou z úloh křesťana je služba potřebným. Proto vyzýváme ty, kteří by přivítali hlídání dětí, doprovod k lékaři nebo návštěvu člověka, který by si s ním popovídal nebo něco přečetl..., přihlaste se. Ne všichni lidé si dokáží o pomoc říct. Nebudme lhostejní a zajímejme se o lidi, kteří bydlí v našem okolí. Zároveň vyzýváme ty, kteří jsou ochotni takovou službu vykonávat, přihlaste se u kteréhokoliv člena FR nebo volejte na č. t.: 731 402 237.

Víme, že jsou mezi námi lidé, kteří navštěvují nemocné a nezištně pomáhají. Mohou nám předat své zkušenosti. I těm patří naše výzva.

za Farní radu Jana Skalická

DOPISY ČTENÁŘŮ

ELEKTROLÉČBA

Leželi jsme tam svorně tři staříci. Všudypřítomná a pohyblivá sestřička nás nejdříve postupně zasadila do různých geometrických prostorově zpracovaných tvarů tak, aby jednomu magnetismus působil na ramena, druhému na kolena, třetímu na kyčle.

Leželi jsme a koukali do stropu. Přístroje modře blikaly a vrněly a té paní pod oknem přišlo společné mlčenlivé ležení zatěžko. Začala vzdychat. Kolik času takhle utratí a pámbuví, jestli to je vůbec k čemu. Pán se přidal. Začal zeširoka, co se mu přihodilo, jak byl jura, jak už jura není a jak si ho doktoři podávají jako horký brambor.

Zakousla jsem se do spodního rtu a opakovala si dobré rady své sestry: máš výhodu, že špatně slyšíš, nemusíš reagovat na všechno, stejně je to houby platné.

Tohle mi má dobrá sestra radí, ale sama, slyší-li pitomosti, také nedokáže mlčet.

Když už jeremiáda trvala hezkou chvíli, stisk na spodním rtu povolil a já zkusila ty smutky rozplášt. Nejlíp tím, jak já bába pitomá na veřejné ulici brknou, padnu, zruším si rameno, ale co horšího, zničím drahou láhev portského vína, a ti, co mne sbírají ze země, se nad portským, sáknoucím do dlažby, decentně dotazují, jestli jsem pila.

Jenomže, chyba lávky, ani pousmání, jen se ta jeremiáda přelila jinak.

A už tu byly špatné cesty a přeplněné silnice, drahota, nevšímavost...

Já blbka se dala do vysvětlování. Všecko byla moje chyba, moje nepozornost, lidi naopak pomohli, nemohu si stěžovat, a doktorům, jimž jsem takhle zbytečně přidala práci, mohu za péči jen děkovat.

No paní, taky nejste žádná mladice, však si taky celý život platíte nemocenskou, tak jakápak vděčnost. Právil ten ležící pán.

Byl to zrovna gejzír argumentů, co mi letěl z pusy, úplně zbytečně. Jsem prý určitě postižená jako tolik jiných tím, jak nám všichni v televizi, v novinách, kam se podíváš, jen a jen lžou. Bída s nouzí je to, nemám si nechat zatemňovat mozek.

A tak jsem použila podpásovku a pravila, že bude jaro, budem veselejší a můžem se radovat z toho, jak dobře jsme dopadli na olympiádě.

S olympiádou ať jdu...

Naštěstí se ozval signál oznamující konec pánovy terapie.

Než se obul, ukončila se seanci i paní pod oknem a společně si stýskajíce na bolesti, které doktoři nedokážou zahnat, jen si tak aby se neřeklo s ??? nimi hrají, opustili místnost.

Můj stroj hlásil ještě 4 minuty do konce terapie.

Co jsme to za lidi, táhne mi hlavou. Když vzpomenu na svou rodinu - babičku, maminku, tátu, to byli lidi, co přežili dvě války, krizi předválečnou, politickou krizi padesátých let,

rok 1968, jeho naděje i prohru, přece nepropadali skepsím. Když vzpomenu na celoživotní přátele svých rodičů - zavedené kyšperské živnostníky - rodinu Pavlišťovu, Menclovu, Motyčkovu, Kleinovu, Vrbických, kteří přišli o všechno, čeho dosáhli, a nikdy z nich nečísala nenávist. Dokázali pregnantně zhodnotit politiku i život ve městě, měli však i pozitivní postoj k životu a rozhodně dokázali vidět pokrok tam, kde opravdu byl, těšit se z pěkných kulturních zážitků, z přírody, z přátelství.

Tihle lidé, kteří, aniž by o to usilovali, formovali mé životní postoje a mé směřování, mne asi naučili být vděčná za to dobré, co život přináší a nezbláznit se, když je nějaký hodně ošklivý zádrhel.

Nevím, proč lidé s úlevou nezhodnotí, jak dlouho se nás netkla válka. Nevím, proč nedokážou vidět, kam postoupila medicína a co dokáže, když dokázat může. Je přece radost podívat se, jak vypadají ulice v našich městech, kolik vyrostlo pěkných nových domů a kolik se jich s péčí udržuje, o co snadnější díky dopravním prostředkům je setkávání celých příbuzenských klanů, jaké možnosti se nabízejí při vzdělávání dětem, co všechno nabízí i tak malé město, jako je Letohrad, během jednoho měsíce - to je tolik akcí, jedinec je sotva může absolvovat všechny. Jak bychom se měli radovat, že patříme k nejbezpečnějším zemím. Jak skvělé je, že můžeme sami rozhodovat o své životné cestě. Pravda, je to často velká nejistota, námaha a velká odpovědnost, ale to zadostiučinění, když člověk dosáhne svého!

Máma s tátou by mi řekli: Ale jdi, vidět všechno růžově, to už tady bylo, a pod povrchem to hnísalo.

Ne, nechci vidět všechno růžově. Zdravá kritičnost, skepse, ty nás vedou po cestě vzhůru. A o tu mi jde.

Je dobře nechtít nečestné lidi jako vzory. Je dobře vidět, že soustředění moci v jedné ruce vede ke ztrátě svobody. A je jedno, jestli jde o mocnáře nebo partaj. Vždycky je to špatně. Je dobře znát ústavu své země a rozpoznat, kdy není dodržována. A jde o to umět se v takových chvílích ozvat. Proto přece máme své volené zástupce v parlamentu i v senátu, jim je potřeba sdělovat své obavy a žádat je o vysvětlení, o nápravu.

Kam jsem to od té elektroléčby doputovala? Odpusťte. Tohle všechno se mi honí hlavou, když procházím pražskými ulicemi a vidím hordy cizinců, jak neúnavně fotografují vše, co je naše úžasná historie, a nad kterou tak mnozí naši ohruňují nos. Tohle všechno se mi honí hlavou, když si na internetu najdu Letohrad a s pomocí webkamery večer co večer obdivuju a zdravím to pohádkové náměstí. Taky moje náměstí. A přeju při tom všecko dobré těm, co náměstím procházejí a projíždějí, i těm, co jsou ukryti za zdmi viditelných i domyšlených domovů.

Myslíte, že by nám z té blbě nálady pomohla spíš vůle angažovat se, nebo elektroléčba?

EN

O ĎÁBELSKÉ PASTI A ZRÁDNÉM JAZYCE

Proč se my křesťané s okolní společností občas mjíjme?

„Jsem ale nevěřící,“ řekla mi hned na počátku rozhovoru pro svou knihu o řeholních rádech jedna spisovatelka.

Otázky odsýpají, když tu vidím, že ta krásná, tak sebevědomá paní, tahá z kabelky kapesník a pláče.

„Prosím vás, a co říkáte lidem, kteří hledají Boha a nemohou ho najít?“

Nevím, co odpovědět. „Většinou jim jenom naslouchám.“

„Ale vždyť přece každý člověk potřebuje nějakou útěchu!“

„Ale Bůh sám je přece útěcha!“

Jakou představu Boha máme?

„Běda vám! Vzali jste klíč poznání, sami jste nevěšili, a těm, kteří chtěli vejít, jste v tom zabránili!“ říká Ježíš zákoníkům (L, 11,52).

Jsou minimálně dva důvody, kvůli kterým se s okolní společností mjíjme. Jeden je teologický, druhý je lingvistický.

První důvod, teologický, souvisí s naší představou o Bohu. Pokud Bůh je, pak to významně mění pohled na to, kdo je člověk. Pokud Bůh je, je člověk někdo zcela jiný, než pokud by Bůh nebyl. Pokud tedy Bůh je, pak ho každý člověk nějak zakouší, protože od něj pochází.

My jsme si vymysleli nesmyslné kategorie „věřící“ - „nevěřící“. Jenže, říká-li někdo, že „je nevěřící“, zpravidla tím neříká, že Bůh není, ale že prostě nevěří v takového Boha, o kterém se domnívá, že v něj věří „věřící“ lidé. Raději proto řekne, že „nevěří v Boha, ale že něco je“, nebo že je „agnostik“ (tzn., že se „tím ničím“, mnohdy z pohodlnosti nebo zbabělosti, odmítá zabývat). Je-li někdo ateista, je jim zpravidla jen potud, pokud mu mladé síly stačí a neteče mu do bot, i když i tady výjimka potvrzuje pravidlo.

Richard Rohr v knize Skryté věci cituje německého historika Zimmera, který co do posvátných obrazů a jejich vztahu ke spiritualitě říká, že „o těch nejlepších věcech se

vůbec nedá mluvit, ty druhotně nejlepší věci zůstávají téměř vždy nepochopeny, a život tedy trávíme tím, že mluvíme o věcech třetího řádu“ (str. 120), jako je třeba fotbal, vaření nebo politika.

Je pokušením i vinou snad každého náboženství ony „nejlepší věci“, o kterých se nedá vůbec mluvit a které mohou být jenom zakoušeny, zpředmětnit, zmocnit se jich, definovat je a popsat, a tím je degradovat na věci třetího řádu. Je pak vydává za ony „věci nejlepší“, předkládá je jako jediné správné „pravdy k věření“ a z nich vyplývající mravní závazky. Je to ďábelská past, a právě takové náboženství přišel Ježíš vyzvat na souboj: „Milosrdenství chci, ne obět!“

Chceme-li hovořit o Bohu, jsme odkázáni jen na metafory, nikoli na definice. Můžeme jej jen zakoušet a být s ním ve vztahu, a nikoli o něm něco „vědět“. Musíme vědět, že chceme-li o něm přesto mluvit, máme co do činění s Tajemstvím, které je společné všem lidem a které, pokud si je třeba jako „katolíci“ přivlastníme, tak je „katolický“ omezíme a druhým zaměníme. Už to nebude ten Živý, Tajemný a Nevýslovný, nýbrž to bude jen jeho „katolická“ verze, jen lidský produkt, a tedy jakási modla.

Je tedy velmi důležité, jakou představu o Bohu máme. Jakou představu o Bohu měl například svatý Pavel? Bůh pro něj byl mj. Milosrdenstvím a Útěchou (srov. 2 Kor 1,3), a to potřebují všichni, nejen „věřící“ a nejen „katolíci“.

Jak o Bohu mluvíme

Jak vidíme, s tím souvisí druhý důvod, proč se s okolní společností občas mjíjme – důvod lingvistický. Jedna věc je naše představa o Bohu, druhá věc je jazyk, kterým jsme tuto představu schopni komunikovat.

Je zajímavé, že kdykoli se ozve slovo „náboženství“ nebo „Bůh“, první asociací v mysli převážně většiny lidí je hřích nebo morálka, nikoli láska nebo alespoň spiritualita; spíš strach před ztrátou svobody, nikoli svoboda. Jenže co když Bůh je Svoboda, Útěcha, Přijetí, Milosrdenství, Krása, Dobro, Život? Copak to nejsou hodnoty, po kterých každý člověk nejvíce touží? Copak se v tom s každým člověkem neshodneme?

Jestliže se mjíjme se společností, je to proto, že jsme možná sami nepochopili, co jsme vlastně dostali, a sami si toho proto ani nemůžeme vážít - a sami vlastně nevíme, co bychom společnosti měli nabízet. Zkusme tedy nejprve objevit, co vlastně máme, abychom o tom vůbec uměli hovořit.

Ladislav Heryán,
KT

JAK TETA RECITOVALA

Byli jsme poprát tetě k osmdesátinám. Zarecitovala nám také báseň, kterou si pamatuje sedmdesát let a k tomu pověděla dávný příběh. To bylo tak:

V lednu r. 1948 bylo Hedušce deset let. Doba se schylovala k Velké únorové krádeži, které se nevyhnul ani můj děda – Hedvičin otec, bednář. Když mu komunisti sebrali hoblovku, pásovou pilu a dva cylindry, definitivně a smutně dobednařil. Že nemohl soudruhům přijít na jméno, to je nad slunce jasné. Věděl to každý - i Hedvičin učitel. Byl to uvědomělý učitel, takže dcera živnostníka to ve škole neměla žádný med... a to žádný táta nenese lehkou. Proto se jednoho dne Hedvičin tatínek rozhodl, že naučí douče básničku *Padlý rudarmějec*, kterou četl v novinách. Holka ji zarecituje ve škole, šplhne si u učitele, a vylepší si trochu kádrový profil. Hedvika se ji naučila vcukuletu, a na radu tatínka ji druhý den pročitěně přednesla na stupínku před tabulí:

*„Spi tady klidně drahý hochu,
položilš život za naši vlast,
stal jsi se obětí germánských vrahů
ty rudý hrdino z barikád.
Marně tvá máma tě čeká,
v modlitbách vzpomíná každý den.
Neví, že tady v té české zemi
dřímá hoch její věčný sen.
Za mámu, za tátu, za tvoji vlast
chceme ti na hrob tvůj květiny klást.“*

Soudruh učitel pozorně poslouchal. Když Hedvika dorecitovala, čekala pochvalu, ale učitel namísto toho zrudnul a vykřikl: „Sovětská matka se nemodlí!!!“

A tak si dcera chudého chalupníka kádrový profil nevylepšila. Děda opět přidal na peprnosti nadávek, kterými častoval komunisty hlava nehlava, a navždy skončily jeho pokusy o kamarádšoft s režimem... /M

Babičky

Babičky včeličky

Na rynku se rojí, bojí se, sdílejí.
Práce zvyk, práce prázdnotu plní,
Práce železná košile, práce smysl.

Babičky ptáčátka

V parku se slétají. Bojí se samoty.
Ptáčkům semínka do zobáčku,
Babičkám radost do srdíčka,
Úsměv v tváři, světlo v očích.

Babičky andílci

Do kostelů vletly, do lavic sedají.
Oči dolů klopí,
Vzhůru srdce, vzhůru ruce sepnou.
Tam naděje, útěcha.

Babičky dušičky v Království Božím...

Alena Kalousová

EUROSKEPTICISMUS V ČESKÉ REPUBLICE

Jiřina Šiklová

Otázka: Jsou Češi euroskeptičtí?

Ano, jsme euroskeptičtí, i když s Evropskou unií máme zatím jen a jen ty pozitivní zkušenosti. Do našich postojů v současnosti se ale promítají i opakované zkušenosti z našich dějin, nepřímo tradované ve vtípech, ale i v dějepise. Zkušenosti se smlouvami a pakty nemáme zrovna nejlepší. Ale za to Evropská unie nemůže. Příčin těch negativních zkušeností je celá řada.

Jako holčička jsem se učila ve škole básničku: „Zvoní, zvoní, zvoní zrady zvon, Francie sladká, hrdý Albion. A my jsme vás milovali.“

Již od té doby vím, že Velká Británie má přístup v Doveru, kde jsou ostré bělavé útesy, a proto se Anglii říkávalo, Albion. Generace mých rodičů byla zklamána tím, že Francie ani Velká Británie nedodržela svoje smlouvy s námi, a když Hitler chtěl zabrat naše pohraničí, tak nás nebránil. Tedy jimi tehdy zvolení jejich politici, příkladem je Chamberlaine, od dohod ustoupili, protože si mysleli, že tím zachovají mír. Nezachovali, ale tímto postojem nahlodali i další důvěru našich lidí v další a další spojenecké smlouvy. V pamětech Pavla Tigrida, který určitě nebyl komunist, je nejdelší kapitola věnována právě tzv. mnichovství. Bylo to pro generaci narozenou před Druhou světovou válkou asi velké trauma. Asi i toto usnadnilo pozdější vstřícnost vůči Sovětskému svazu a vůbec komunistické strany k moci.

Pamatuji se, jak byl na Letenské pláni v Praze postaven pomník Stalinovi - prý největší na světě. Věřím tomu. Já si spíše vzpomínám, jak ten pomník trhali dynamitem a pak z těch trosek trčel k nebi jen skelet soch, včetně bizarně utržené hlavy Stalina. Adorace Stalina, včetně smluv, byla zpochybněna ještě dříve, než byl pomník slavnostně odhalen. Dole byl nápis „Se Sovětským svazem na věčné časy“ a mezi námi, studenty, koloval vtip, že zase je Sovětský svaz na prvním místě, protože jeho věčné časy jsou ty nejkratší věčné časy na věčnosti. Ani nabalzamovaná mrtvola Klementa Gottwalda nevydržela a za pár let musela být v tichosti zpopelněna. A pak se přetvářely a transformovaly různé formy a platformy a smlouvy a dohody rychle jedna za druhou. Identifikace s proklamacemi, které byly skoro vždy za minulého režimu halasně uváděny, byla již nemožná. Vždy byly halasně uváděny, a když přestaly platit, tak se již o skoro o tom nemluvilo.

Skepticismus vůči smlouvám a dohodám ale pokračoval i po převratu 1989. Co jiného bylo uzavření tzv. opoziční smlouvy v roce 1997 mezi vítěznou, relativně levicovou stranou, tedy ČSSD, tehdy vedenou Milošem Zemanem a ODS v čele s Václavem Klausem st., který tehdy byl představitelem opoziční a jasně pravicové strany. Dohodli se, že se dohodnou. Důvěra ve zvolené politiky a veškeré smlouvy tím byla hodně narušena.

Dohody s SSSR přestaly platit již před tím, než se Sovětský svaz v roce 1991 v relativní tichosti rozpadl, a to bez jakéhokoliv násilí ze zahraničí. Prostě sám od sebe. Smlouvy mezi Československem a Sovětským svazem proto prostě přestaly platit. Ale tím se k nám zpět nevrátila uranová ruda. Prý jsme jí Sovětskému svazu rádi věnovali za to, že nás SSSR měl bránit před „západními imperialisty“. Smlouvy a dohody o tom asi někde byly napsány, zapsány a třeba jsou i uloženy. Důvěru k smluvním vztahům to ale celkově nezvyšovalo a nezvyšuje.

Od převratu v Listopadu 1989 uběhlo již zhruba tolik let, jako trvala celá První republika včetně Druhé světové války a Velkého Února neboli únorového puče. Protože všechny tyto smlouvy byly doprovázeny vždy bombastickými hesly a projevy, tak asi i proto smlouvy o našem přístupu k NATO a k Evropské unii byly podstatně strážlivější. Psalo se o tom, ale nepamatuji se, že by někdo o tom „držel projevy“ na pracovištích, nebo dokonce si lidé dávali pracovní závazky na počest uzavření těchto smluv. Strážlivost v propagaci a strohost diplomatických smluv či spíše jejich nesrozumitelnost, byla pro ten náš vstup do Evropské unie typičtější. Být negativistický, je populárnější, než něco oslavovat právě v tomto státě, s lidmi s našimi zkušenostmi. Navíc jsme si za ta desetiletí vypěstovali i nedůvěru k tomu, co se propaguje. A jen málokdo ví, že myšlenka vytvoření jakési federace středoevropských národů byla obsahem jednání mezi Tomášem G. Masarykem a Richardem Coudenhove Kalergim již v roce 1923. Zkratkou vyjádřeno FSN neboli Federace Středoevrop-

ských Národů. Spojení těchto národů mělo být jakousi obranou proti tehdy se tvořícímu Svazu Sovětských Socialistických Republik, tedy SSSR a také obdobou Spojených národů v severní Americe, tedy USA. Zkratky na podkladě různých smluv dodneška používáme a považujeme je za běžné. Jsou to ale všechno zkratky vytvořené na podkladě smluv, dohod, které později byly opakovaně zrušeny či změněny nebo prostě se z nich staly jen „cáry papíru“, které byly demonstrativně roztrhány.

Asi i proto se v současnosti málo zdůrazňovalo a dosud zdůrazňuje, v čem je náš vstup do Evropské unie pro nás přínosem. Protože je to dovoleno a nikdo za takové projevy není ani pronásledován, ani jinak kaceřován, tak stále opakujeme pitomosti (módním slovem převzatým tentokrát zase z angličtiny, tedy fake news) proti Evropské unii. Příkladem mohou být „zprávy“, že Evropská unie dovoluje jen málo zahnuté banány či kontroluje množství tuku v rohlíkách. Většina z nás ani neví, kolik našich poslanců a poslankyň sedí v Bruselu, za které tam jsou politické strany, natož aby věděli, jak a proč tak či onak hlasovali. Tím se samozřejmě snižuje prestiž tohoto významného orgánu. Mnozí politici dávají přednost v uplatnění se v lokálních, zdejších politických strukturách, než v zastupitelstvích v Evropské unii. Je to paradox, ale při našich stále tradovaných negativních zkušenostech s různými smlouvami a dohodami, je to docela pochopitelné. To, co je ale pochopitelné, ale není a nemusí být správné ani pro nás výhodné. Euroskepticismus určitě výhodný není, ale je pouze moderní či spíše „módní“.

V KAŽDÝM NÁRODĚ JSOU DOBRÝ LIDI A ŠPATNÝ LIDI

Volyn. Volyn dětství. Volyn domov. Volyn znamení, které si lidé nosí v sobě...

Na Volyni žili vedle sebe lidé mnoha národností: Ukrajinci, Poláci, Češi, Židé. Do války žili spolu - společně se potkávali, mluvili, pra-

covali, děti si spolu hrály. S příchodem války se vše změnilo. Volyn se stala místem těžko představitelných krutostí ze strany nacistů i ze strany lidí, kteří spolu doposud vycházeli a snášeli se. Válka rozzela mezi lidmi nenávisť a utrpení. Válka už je taková. Každá válka. *Historická oblast na dnešní severozápadní Ukrajině se po několikerém dělení Polska stala*

v 19. stol. součástí ruské říše. V druhé polovině 19. stol. sem přicházeli první čeští kolonisté vzdělávat uvolněnou půdu. V krátkém dvacetiletém období mezi světovými válkami byla Volyň součástí Polska. V roce 1939 se na základě paktu Ribbentrop-Molotov celá Volyň stala součástí Stalinova impéria. 17. září 1939 spadla do polské části Rudá armáda, roku 1941 pak vojska německých nacistů. Během druhé světové války byla Volyň významným opěrným bodem Ukrajinské povstalecké armády; kromě osvobozenického boje však docházelo také k masakrům civilistů - Poláků a Židů, a to jak ze strany nacistů, tak ukrajinských nacionalistů, tzv. Banderovců. Po válce se celá Volyň stala součástí Sovětského svazu. Od roku 1991 je Volyň součástí samostatné Ukrajiny.

Antonín Jelínek se narodil v r. 1932 v obci Michalovka, která měla tehdy asi sto domů. Oba rodiče byli Češi, usedlí na Volyň od poloviny 19. stol. a měl ještě tři mladší sourozence: Karla, Rostislava a Marii.

„Neměli jsme pěkné dětství. Byli jsme chudí, zpočátku jsme měli krávu a rodiče chodili do práce k polským statkářům na velký 600ha statek. Za práci dostali jen trochu živobytí, peníze nebyly. S příchodem války Rusové polské statky zrušili, a pole rozdali těm, kdo neměli. My jsme dostali 3,5 ha, jenže jsme neměli žádné stroje, obilí jsme seklí kosou a táta pak sháněl aspoň pluh a brány.“ vzpomíná pan Jelínek a naznačuje některé z dávných událostí, které nelze zapomenout - střípky navždy zaseknuté v myslí i v duši.

„Za Němců přijelo k naší škole auto s Banderovcem, který začal křičet: „Žáci utíkejte, jedou Němci!“ My jsme vyskákali okny do polí a utíkali do žita. Oni by nás stejně dostali, ale zachránil nás farář. Uměl perfektně německy a on se nás zastal. Říkal, že Češi nic nedělají, že k nám do vesnice lezou Banderovci, ale Češi za to nemůžou. Dobře to dopadlo, nechali nás na pokoji.

Ve škole jsme se učili ukrajinsky i česky. Když naši školu rozbombardovali, scházeli jsme se s učitelkou v jedné místnosti - děti ze tří tříd. Ředitelku Banderovci zavraždili, nikdo to pak nechtěl dělat. Nakonec nás učila moje sestřenice. Ve dne byl ještě celkem klid, ale v noci řádili Banderovci, kterých bylo všude plno. Nikoho se na nic neptali, přišli do baráku a sebrali, co chtěli. Pořád jsme měli strach.

Střídalo se to - chvíli tam byli Němci, chvíli Rusáci, a Banderovci byli pořád. Když přišli Němci do naší vesnice a v naší vesnici byli nalezlí Banderovci, to jste nemohla nic říct, zastřelili by vás. Když Němci viděli, že z naší vesnice se po nich střílí, bylo zle. Náš farář šel na gestapo a vysvětlil jim, že jsme Češi a nic neděláme, ani nemáme zbraně. Tam si to našťestí nechali vysvětlit - ten Němec byl uznalejší, co tam byl. Jenže poslali letadlo na vedlejší ukrajinskou vesnici. Lítali nad nima a stříleli na všechno, co se pohnulo. Zas bylo zle od Ukrajinců, že u nás nestříleli, a u nich ano. Cokoli zavadalo příčinu k nenávisti. Cokoliv.

Organizace ukrajinských nacionalistů bylo nacionalistické politické hnutí vzniklé ve 20. letech 20. století, které hlásalo ideu samostatné Ukrajiny, nezávislé na Polsku a SSSR. Zejména v období druhé světové války prováděli příslušníci Ukrajinské povstalecké armády (UPA), tzv. Banderovci (podle jednoho z vůdců) etnické čistky Volyň bestialním vražděním Poláků. Násilnostem se nevyhnuly ani ostatní národnostní menšiny na Ukrajině - Rusové, Židé, Češi atd. Během války proběhlo na Volyň několik vln vyvražďování, např. v červenci 1943. Během šesti dnů napadly jednotky UPA 530 polských vesnic, osad a statků a brutálně zavraždily kolem 17.000 polských civilistů. Celkový počet polských civilistů (včetně žen, dětí a nemluvňat) povražděných UPA během války (oběti byly často před smrtí brutálně mučeny) se odhaduje na 80.000 - 130.000.

Neďá se to říct

„U nás ve vesnici se stabilně schovávali dva Banderovci - v české vesnici měli totiž větší klid. Když jsme jeli do města, museli jsme k němu ohlásit, kam jdeme a on dal lístek, který jsme směli ukázat zase jen Banderovcům, když nás chytili, nikomu jinému. Nejhorší byli Němci a Banderovci. Slávka, kamarádka, co bydlí v Liberci, mi vyprávěla, jak se dva Banderovci schovali před Němci u nich v prasečím chlívků. Jenže ti je tam u nich dohnali a zastřelili je, a pak hrozně zmlátili tu paní domácí, až z toho byla chromá. Přitom za to vůbec nemohla, že se u ní schovali!

Některý raněný ruský voják, který pustil domů, stavěli tady jedné Ukrajince barák. Říkali, že se máme dobře, kdežto u nich ne. Když postavili barák, dostali obilí, a že se vrátí do Ruska. Ale Ukrajinci je postříleli a obilí sebrali. Pak přijely jejich manželky a hledaly své manžele. Každý se bál jim to říct. Byli naházeni do studně. Jeden kopal studni a musel ty lidi ze studně tahat. Strašnou spousta mrtvol v rozkladu. Zbláznil se z toho.

My jsme bydleli dole ve vsi a padesát metrů od nás bydleli Kulhaví. A stalo se, že Němci zastřelili manželka jedné paní, Ukrajinky, protože byl Banderovec. Ta paní byla hezká, takže když Němci odtáhli a přišli Rusáci, jezdit za ní jeden ruskej kapitán. Jenže ty špioni banderovský se to dozvěděli, a šli po ní. Ona byla v pokročilém těhotenství a schovávala se různě u lidí kolem. Jednou ji ale vypátrali

a honili ji. Ona utíkala a u Kulhavých boučala na dveře. Paní Kulhavá nevěděla, kdo to je, a bála se otevřít, protože byla sama doma. Tak ji tam Banderovec zastřelil. Táhl ji přes náš dvůr do statku po polské rodině, který už předtím banderovci vypálili a rodinu povraždili. A tam ji hodili do studně. Tam byly hluboký třicetimetrový studně. Ráno jsme vstali a koukáme: krev přes náš dvůr až ke Kulhavým. Říkali jsme si: „Pane jo, copak se stalo?“ Víte, toho bylo tolik, to se vůbec nedá všechno říct...

Když Němci odešli, přišli Rusáci, ale na ty já mám dobrý vzpomínky. Lezli jsme na jejich vojenský auta a oni nás nevyhodili. Nejhorší Banderovec byl Vaska. Když se strejda ženil, najednou se večer otevřely dveře, ve dveřích se objevil Vaska. V botě měl pistoli, za opaskem druhou a říká: „Co Josef, tys mě nepozval na svatbu!“ A měl velkou patálii strejda...

Smrt v přímém přenosu

Jak jsme to všechno jako děti brali? Jako nutně zlo. Jako něco, co musí tak být. My jsme byli tak omláčení všim, co se okolo dělo, že nám to už bylo lhostejné. Lidský život nemá ve válce žádnou cenu. Žili jsme v neustálém strachu... Všechno to zlo mezi lidmi vyprovokovala válka. Ale záleželo na člověku. Před válkou to bylo jinak - člověk byl buď bohatý nebo chudý. Jak přišla válka, začalo se rozlišovat podle národnosti. Ukrajinci získali zbraně, chtěli svoji Ukrajinu, a všichni ostatní museli z Ukrajiny pryč - Poláci, Češi, Rusové, Němci, Židé.

Jednou jsme šli s bratrancem na jahody. Přišli jsme na tlupu Banderovců, dva nás zastavili a vedli se samopaly k vykopaným zákopům. Čekali jsme, že nás tam zastřelí. Namísto toho jeden vytáhl stříhací strojek a ostříhal nás dohola. Každého obyvatele dobře znali, věděli, kde bydlíme, jak se jmenujeme. Neříkali jsme nic, co by je mohlo rozezlít, jen neutrální věci. I rodiče se s námi celé dětství bavili jen neutrálně, abychom nemohli nic vyzradit. Nabádali nás, abychom se s nikým ne bavili o politice, abychom dělali, že nikoho neznáme a nic nevíme. Tak jsme byli vedeni.

Ukrajinci říkali: Češi patří vyřezat, ale nejdřív půjdou Poláci. Poláci tam tehdy vládli a my jsme k nim spolu s Ukrajinci chodili pracovat. Pak je Rusáci vyhnali, rozdali polská pole a už jsme nebyli žebráci. Jenže jsme neměli stroje, tak jsme museli k bohatým, protože měli stroje. Spoustu Poláků povraždili Banderovci a jejich domy spálili.

Měli jsme ve vsi takový domácí mlýn, žentour, dělal na tom ten hospodář i bílou mouku. S tátou jsme tam jeli, a když jsme jeli zpátky, potkali jsme Němce s takovými velkýma těžkýma koňma. Schovali jsme mouku, aby to náhodou nenašli. Co čert nechtěl, byli tam v takovém hustým smrčím v plotě u Hůlkových zalezlí Banderovci a viděli ty vojáky. Když ti Němci přijeli k smrčím, nechali je Banderovci sjet až dolů, až ke strejdoj na dvůr, a odtamtud s kopce na ně stříleli a zastřelili jim koně. Oba Němci utekli, ale co se dělo potom! Všechny sousedy Němci nahnali do stodoly, a tu pak

chtěli zapálit. Vysvobodil je zase farář, který jim vysvětlil, že místní lidé za to nemůžou. Ten farář byl anděl, kolikrát nám pomohl, ten jediný nás chránil. Byl to evangelický farář, Jan Tomeš se jmenoval. Pocházel z Čech, na Volyni učil a pak šel do Polska.

U nás ve vesnici žila velká židovská rodina se sedmi dětmi. Měli obchod se vším možným. Dva z nich se u nás ve vesnici celou válku schovávali a přežili to. Ostatní šli do koncentráku. Pamatuju, jak k nám přišel večer Usher Jankl, a říkal, jestli by se mohl u nás vykoupat. Tak se vykoupal, dostal najíst, a spěchal pryč. Schovával se po chlívech a různých skrýších, v obrovských kupách slámy si nadělal díry, vždycky mu dal někdo najíst nebo ho nechal umýt. Celou válku to takhle dělal. Kdyby se to Němci dozvěděli, tak zastřelili celou rodinu. Rusáci ne. Na Rusáky já osobně nemůžu říct ani slovo.

V každém národě jsou dobří lidi a špatní lidi. Řeknu vám jeden z mých nejsilnějších zážitků: Jednou k nám na Štědrý den přijel německý voják, že by chtěl od nás koupit pro důstojníka slepici. Naši říkali: „Ne, ne, je Štědrý den, tu slepici od nás dostanete,“ a dali tomu vojákovi dvě slepice. Do hodiny k nám na koni přijel důstojník Wehrmachtu s plnou náručí dárků. Když u nás viděl stromček a nás všechny pohromadě, bylo mu velmi smutno, rozplakal se. Říkal, že má doma sedm dětí. Pozvali jsme ho dál. Strávili jsme společně dvě hodiny u stromečku, zpívali jsme koledy...

Návrat do Čech

Po válce vyjednal prezident Beneš se Svobodou a Stalinem, že kdo z Čechů byl ve válce, mohl se za zásluhu vrátit do Čech. Z naší široké rodiny (i z manželčiny strany) bylo ve válce 28 členů. Manželčin bratr byl dokonce na Dukle, těžce raněný ležel 14 dní v márnici, ale všechno přežil. Byl pak dlouho nemocný a vyprávěl nám. Vždycky, když pak šel v televizi nějaký pořad o Dukle, řekl: „Vypni to, takhle to vůbec nebylo!“

Když jsme v r. 1947 odjížděli, farář s předsedou dávali dohromady seznam členů jednotlivých rodin a vyjednávali s Rusákama, kdo pojede. Opustili jsme tedy své domy, a Ukrajinci rychle všechno rozebrali. Na naše místa

přijeli Ukrajinci z Čech. Nechtělo se jim, brečeli na nádraží, nechtěli vystoupit z vagonů, tak je Rusáci vyháněli ven. Byli to většinou komunisti, a také na Volyni brzo přišli o život. Ukrajinci je postříleli. Němec tam nesměl bejt, komunisti tam nesměl bejt, Polák tam nesměl bejt. Ještě dlouho po válce hodně lidí postříleli a naházeli do studně. To nikdo neviděl, co se tam dělo. Lidi, co přišli po nás, přišli do vyrabovaných domů, neměli na čem spát, neměli dřevo, Ukrajinci všechno sebrali.

Dětství jsme neměli dobrý, nedá se ani všechno říct.

Náš vstup do Čech byl velmi smutný. Jeli jsme vlakem. Na hranicích volali všechny lidi, kteří se vraceli z Volyně, na ošetřovnu na prohlídku a kvůli odvšivení. Všichni šli, my s maminkou jsme zůstali na nádraží. Najednou se vlak rozjel. Nejstarší bratr se lekl, že vlak odjíždí, tak ho doběhl, chytil se za držadlo vagonu, postavil se nějak nešikovně na stupátko, a když jel vlak kolem rampy, Jáju strhl a přejel...

V Čechách začal normální život. Bylo to, jako kdyby po noci přišel den. Ráj na zemi. To se nedá porovnat. Lidé nás přivítali velkými bochníky sýra. My jsme nevěděli, co to je, tak jsme to někomu dali. Všichni se k nám chovali moc hezky. Nepřijeli jsme jako chudáci, ale jako někdo, kdo je tady vítaný. Taky jsme uměli česky líp než leckterí lidé v pohraničí. Majetek, který jsme měli potvrzený z Volyně, jsme dostali i zde v Čechách. Takže jsme dostali dvě krávy, koně a čtyři hektary. Brzo ale přišla kolektivizace a my jsme zas o všechno přišli. Celý život jsme měli bídu s nouzí, ale nikdy jsem neslyšel rodiče, že by si stěžovali. Nikdy. Rodiče zemřeli na počátku 80. let.

Oženil jsem se v r. 1955 a máme dvě děti. Celý život jsem dělal zedníka, což mě bavilo. Žádné školy nebyly. Manželka předloni zemřela, pocházela také z Volyně. Bydleli jsme ve Frýdlantu a pak jsme se přestěhovali do Nového Města pod Smrkem. Nikdy jsem nebyl v žádném spolku, natož v politickém. Naši mi říkali - do politiky nechoď, kdo byl v politice, ten šel u nás na Volyni rychle pod kytičky. Tak jsem v životě nebyl u nikoho a nikde. Z vojny mám vyznamenání Vzorný pracovník. Lákali mě do KSČ, ale u nás ty komunisti to byli

lumpové, kradli cement. Řekl jsem jim, že já nekradu, takže nikam nepůjdu. Ale i komunisti byli některý dobrý lidi. To člověk nemůže takhle brát. Ale ať jste komunisti nebo ne, ať jste Čech, Ukrajinec, Němec nebo Polák - vždycky záleží na člověku.

Na vojně jsem byl v r. 1953 v Rakovníku a ve Stříbře a měl jsem se dobře. Poznal jsem se tam se dvěma kluky, kteří byli v Hitlerjugend, a ti cvičili o třídu výš než všichni ostatní vojáci. Velitel byl nějaký Ukrajinec, ani neuměl česky a ptal se, jak je možný, že ti dva umí tak cvičit, a ostatní ne. Já řekl, že to je tím, že za války bojovali proti nim a už jsou vycvičený. To jsem si dal, už jsem to pak měl u něj špatný. Potkal jsem tam také jednoho Němce z Volyně. Po válce byl šest roků na Sibiři a pak jsme se sešli tady v Čechách. Pracoval jsem s ním a syn chodil s jeho synem do školy. To byl dobrý chlap. Na něj pokřikovali „fašisto“ a na mě „Rusáku“...

Byly to všelijaké chvíle, nerad vzpomínám...

/M

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 10.3. 18 h. Mistrovice
neděle 11.3. 4. čtyřicetidenní
 7.15 h. Letohrad 2 Kron 36:14-23
 8.45 h. Lukavice Ž 137 Ef 2:4-10
 10.15 h. Orlice J 3,14-21

sobota 17.3. 18 h. Lukavice
neděle 18.3. 5. čtyřicetidenní
diecézní sbírka Plošné pojištění
 7.15 h. Letohrad Jer 31,31-34
 8.45 h. Mistrovice Ž 51 Žid 5,7-9
 10.15 h. Orlice J 12,20-33

sobota 24.3. 18 h. Mistrovice
neděle 25.3. Květná
 7.15 h. Letohrad Iz 50,4-7 Ž 22
 8.45 h. Lukavice Flp 2,6-11
 10.15 h. Orlice Mk 14,1 - 15,47
 15.00 h. Letohrad - bohoslužba smíření

Zelený čtvrtek 18 h. Letohrad
Velký pátek 15 h. Letohrad

neděle 1.4. ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

5.00 h. Orlice - čtení vigílie
 6.30 h. Orlice - mše
 pak společná snídáně v Orlovně
 10.15 h. Letohrad

Pondělí velikonoční

7.15 h. Letohrad
 8.45 h. Mistrovice

sobota 7.4. 19 h. Mistrovice

neděle 8.4. 2. velikonoční
 7.15 h. Letohrad Sk 4,32-35
 8.45 h. Lukavice Ž 118 1 J 5,1-6
 10.15 h. Orlice Jan 20,19-31

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
 Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741

